

ILMIY-AMALIY
ELEKTRON JURNAL

Iyul №7, 2026

Агробизнес, наука и
технология

AGROBIZNES FAN VA TEXNOLOGIYALAR

Agribusiness, science and
technology

№ 083688

ISSN:
3060-5245

Toshkent-2026

Platform &
workflow by
OJS / PKP

BOSH MUHARRIR

Oblomuradov Narzullo Naimovich – i.f.d. (DSc), professor.

Bosh muharrir o'rinbosarlari:

Islamov Soxib Yaxshibekovich – q.x.f.d. (DSc), professor.

Sultonov Kamoliddin Sadriddinovich – q.x.f.d. (DSc), professor.

Farmonov To'liqin Xayitmurodovich – i.f.d. (DSc), professor.

Muharrir:

Beglayev Uchqun Xurramovich – i.f.f.d. (PhD), dotsent.

Tahrir hay'atining xalqaro a'zolari:

Kusainov Xalel Xaymullayevich – i.f.d. professor (Qozog'iston davlat texnologiya universiteti)

Vilija Aleknevičienė – i.f.d. professor (Universitet Vitovta Velikogo)

Gilbert Ludwig – professor, (Jamk University of Applied Sciences)

Bobojonov Ixtiyor Baxtiyorovich – i.f.d. professor (Germaniyaning Leybnits nomidagi Markaziy Osiyoda qishloq xo'jaligini rivojlantirish instituti (IAMO))

Daiva Makutenene – professor, (Vitautas Magnus universiteti, Litva)

Xaitboyeva Nargiza Alikulovna – i.f.d. dotsent (Tojikiston davlat huquq, biznes va siyosat universiteti)

Tahrir hay'ati:**08.00.00-Iqtisodiyot fanlari:**

Gulyamov Saidasror Saidaxmedovich – i.f.d. (DSc), professor;

Saidov Muxammad-Ali Xakimovich – i.f.d. (DSc), professor;

Rustamova Iroda Baxramjanovna – i.f.d. (DSc), professor;

Ochilov Ilhom Sayitqulovich – i.f.d. (DSc), professor;

Askarov Nazimjon Niyozovich – i.f.d. (DSc), professor;

Abdullayev Altinbek Yangibayevich – i.f.d. (DSc), professor;

Abduvasikov Abduaziz Abdulazizovich – i.f.n. professor;

Mamadiyarov Dilshad Uralovich – i.f.n. dotsent;

Achilov Mashrab Ulug'bekovich – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Galimova Feryuza Rafikovna – i.f.n. dotsent;

Odilova Dilnozaxon Barnayevna – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Yangiboyev Dilshod G'ulomovich – i.f.f.d. (PhD);

Saidova Dildora Nurmatovna – i.f.n. dotsent;

Dexkanova Nilufar Sagdullayevna – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Roziqov Jahongir Mustaqim o'g'li – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Boltayev Nurali Shiramatovich – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Ibragimova Madina Ismoilovna – i.f.f.d. (PhD), dotsent.

06.00.00-Qishloq xo'jaligi fanlari:

Shokirov Alisher Djuraboyevich – q.x.f.d. (DSc), professor;

Mardanov Husniddin Xolbozorovich – q.x.f.d. (DSc);

Abdiyev Fozil Rashidovich – q.x.f.d. (DSc);

Sattorov Maqsud Axtamovich – q.x.f.d. (DSc);

Yuldashov Nurbek Ergashovich – v.f.d. (DSc);

Xalmirzayev Dilmurad Kamilovich – q.x.f.d. (DSc), dotsent;

Namazov Ixtiyor Choriyevich – q.x.f.d. (DSc), professor;

Eshonqulov Jamoliddin Saporboy o'g'li – q.x.f.d. (DSc), professor;

Abdullayev Anvar Kodirullayevich – b.f.n., katta ilmiy xodim;

Atabayev Ma'ruf Maxmudovich – q.x.f.n. professor;

Safarov Asqar Asadullayevich – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent;

Mustafakulov Davron Mamatqulovich – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent;

Kasimov Botir Sadriddinovich – q.x.f.f.d. (PhD);

Akramov Umidilla Ikramdjanovich – q.x.f.n. dotsent;

Elboboyev Abdug'ani Shuxrat o'g'li – q.x.f.f.d. (PhD);

Muxammadov Yo'ldoshbek Akmal o'g'li – q.x.f.f.d. (PhD);

Maxmudova Shaxnoza Abdufataxovna – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent;

Idrisov Xusanjon Abdujabborovich – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent.

MUASSIS

Toshkent davlat agrar
universiteti

ALOQA UCHUN MA'LUMOTLAR

Manzil: Toshkent viloyati, Qibray tumani, Universitet ko'chasi, 2-uy.

Jurnalning telegram manzili:

t.me/agrobiznes_elektronjurnal

E-mail: licht-1989@mail.ru

Jurnalning rasmiy sayti:

<https://www.agrobiznesjournal.uz>

Tel: +(998) 93 439 30 00

Jurnalning ilmiyligi:

Ma'lumot uchun, OAK Rayosatining 30.11.2024-yildagi №364/5-sonli qarori bilan 08.00.00-Iqtisodiyot fanlari bo'yicha, 08.05.2025-yildagi №370/5-sonli qarori bilan 06.00.00-Qishloq xo'jaligi fanlari bo'yicha "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga kiritilgan.

Elektron nashr, 80-sahifa.
2026-yil, iyul.

MUNDARIJA

IQTISODIYOT FANLARI

MATRASULOVA FERUZA BAXODIROVNA

Sho'rlangan marginal yerlarda sholi yetishtirishning iqtisodiy va agroekologik jihatlari (Xorazm viloyati misolida).....9

KOZIMJONOV ABRORBEK

Suv ta'minot va hudud gaz ta'minot korxonalarida xalqaro standartlarga muvofiq daromad va xarajatlarni tan olish masalalari.....16

KALIMULLINA NARGIZA VLADIMIROVNA

Sanoat sohasida tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirish.....24

RAXMATULLAYEV JALOLIDDIN MUXIDDINOVICH

Davlat xaridlarini samarali tashkil etish orqali byudjet mablag'larini tejash yo'llari.....30

ISMAYLOV SIROJIDDIN ISOQOVICH

O'zbekistonda yuridik shaxslar tomonidan foyda solig'ini hisoblab chiqarish va to'lash tartibi.....42

TURGUNOV ABDULLOH QUDRATBEK O'G'LI

Korxona faoliyatining iqtisodiy samaradorligini baholashda foyda va rentabellik ko'rsatkichlari.....49

ABDUBOQIYEV MUXAMMAD SHAROFITDINOVICH

Efficiency indicators of financial management mechanisms in joint-stock companies.....55

ZOHIDOV JAMSHID BOTIRXONOVICH

Xizmat ko'rsatish korxona menejmentida axborot texnologiyalarini rivojlantirish mexanizmlarini takomillashtirish.....63

ACHILOVA FIRUZA KURBANOVNA, PARDAYEV ORIFJON

CHARSHAMIYEVICH
Qashqadaryo viloyatida raqamli infratuzilma va sanoat ishlab chiqarishning hozirgi holati tahlili.....71

UMAROVA ROXILAXON XALILJON QIZI

Mahalla tizimida madaniy loyihalarni boshqarishning ijtimoiy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish.....80

MAHALLA TIZIMIDA MADANIY LOYIHALARNI BOSHQARISHNING IJTIMOY-IQTISODIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH

UMAROVA ROXILAXON XALILJON QIZI

Yunusobod tumani hokimligi

Yangi Tarnov mahalla fuqarolar yig'ini xotin-qizlar faoli

E-mail: rohilaumarova@gmail.com

ORCID: 0009-0001-1482-7899

Annotatsiya. Bugungi kunda jamiyatning barqaror rivojlanishini ta'minlashda mahalla institutining o'rni tobora ortib bormoqda. Maqolada mahalla tizimida madaniy loyihalarni boshqarishning ijtimoiy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan. Mahalla tizimidagi mavjud boshqaruv amaliyoti va madaniy loyihalarni moliyalashtirish mexanizmlari o'rganilgan.

Kalit so'zlar. mahalla, madaniy loyiha, madaniy menejment, ijtimoiy-iqtisodiy mexanizm, mahalliy boshqaruv, madaniy siyosat, davlat-xususiy sheriklik, raqamli boshqaruv, ijtimoiy kapital, barqaror rivojlanish.

Аннотация: Сегодня роль института махалли в обеспечении устойчивого развития общества все более возрастает. В статье разработаны научно обоснованные предложения и рекомендации по совершенствованию социально-экономических механизмов управления культурными проектами в системе махалли. Изучена существующая практика управления в системе махалли и механизмы финансирования культурных проектов.

Ключевые слова: махалля, культурный проект, культурный менеджмент, социально-экономический механизм, местное управление, культурная политика, государственно-частное партнерство, цифровое управление, социальный капитал, устойчивое развитие.

Annotation: Today, the role of the mahalla institution in ensuring the sustainable development of society is increasing. The article develops scientifically grounded proposals and recommendations for improving the socio-economic mechanisms of managing cultural projects within the mahalla system. Existing management practices in the mahalla system and mechanisms for financing cultural projects were studied.

Keywords: mahalla, cultural project, cultural management, socio-economic mechanism, local government, cultural policy, public-private partnership, digital management, social capital, sustainable development.

KIRISH

Globalashuv, raqamli transformatsiya va ijtimoiy munosabatlarning murakkablashuvi sharoitida mahalliy boshqaruv tizimini takomillashtirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi. Zamonaviy boshqaruv konsepsiyalarida madaniyat nafaqat ma'naviy taraqqiyot omili, balki iqtisodiy rivojlanish, ijtimoiy birdamlik va hududlarning raqobatbardoshligini oshiruvchi muhim resurs sifatida e'tirof etilmoqda. Shu nuqtai nazardan, mahalla tizimida madaniy loyihalarni samarali boshqarish masalasi alohida ilmiy va amaliy ahamiyat kasb etadi.

O'zbekiston Respublikasida so'nggi yillarda mahalla institutining vakolatlarini kengaytirish, fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari faoliyatini takomillashtirish hamda mahallalarda madaniy-ma'rifiy muhitni mustahkamlashga qaratilgan keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Biroq

olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, madaniy loyihalarni boshqarish amaliyotida bir qator tizimli muammolar mavjud. Jumladan, loyihalarni strategik rejalashtirishning yetarli emasligi, moliyalashtirish manbalarining cheklanganligi, manfaatdor tashkilotlar o'rtasidagi hamkorlikning sustligi, loyiha natijalarini baholash mezonlarining ishlab chiqilmaganligi hamda zamonaviy raqamli boshqaruv texnologiyalarining yetarli darajada joriy etilmaganligi madaniy loyihalarning samaradorligiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda.

Xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, madaniy loyihalarni muvaffaqiyatli boshqarish institutsional boshqaruv, moliyaviy barqarorlik, jamoatchilik ishtiroki va raqamli texnologiyalarning o'zaro integratsiyasi asosida amalga oshiriladi. Yevropa Ittifoqi mamlakatlari, Janubiy Koreya, Yaponiya va Singapur tajribasi mahalliy hamjamiyatlarning madaniy tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga sezilarli hissa qo'shishini ko'rsatmoqda. Shu bilan birga, mahalla tizimining o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda, ushbu tajribalarni milliy sharoitga moslashtirish zarur.

Mazkur tadqiqotning dolzarbligi shundaki, mahalla tizimida madaniy loyihalarni boshqarishning mavjud mexanizmlari kompleks ravishda tahlil qilinib, ularni takomillashtirishning ilmiy asoslangan modeli ishlab chiqiladi. Mavzu bo'yicha olib borilgan ilmiy izlanishlar asosan madaniyat menejmenti, mahalliy boshqaruv yoki ijtimoiy rivojlanish masalalariga bag'ishlangan bo'lsa-da, mahalla tizimida madaniy loyihalarni boshqarishning ijtimoiy-iqtisodiy mexanizmlarini kompleks yorituvchi tadqiqotlar yetarli darajada mavjud emas. Mazkur holat tadqiqotning ilmiy yangiligini belgilaydi.

Mahalla tizimida madaniy loyihalarni boshqarishning institutsional, moliyaviy, ijtimoiy va raqamli komponentlarini yagona integratsiyalashgan model asosida takomillashtirish konsepsiyasi ishlab chiqiladi hamda loyiha samaradorligini baholashning mezonlari taklif etiladi.

ADBIYOTLAR TAHLILI

So'nggi yillarda mahalla instituti mahalliy o'zini o'zi boshqarishning an'anaviy shakli sifatida emas, balki ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishning asosiy institutsional bo'g'ini sifatida talqin qilinmoqda. Ilmiy adabiyotlarda mahalla tizimi fuqarolik jamiyatining asosiy hujayrasi, ijtimoiy barqarorlikni ta'minlovchi mexanizm hamda hududiy iqtisodiy rivojlanish platformasi sifatida ko'rib chiqiladi.

Mahalla tizimi zamonaviy boshqaruv sharoitida bandlikni oshirish, kichik biznesni rivojlantirish va ijtimoiy himoya funksiyalarini bajaruvchi institutsional mexanizmga aylangan. Shu bilan birga, raqamli boshqaruv va "digital mahalla" konsepsiyasi uning samaradorligini yanada oshirmoqda.

Madaniy loyihalar bo'yicha tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ularning ijtimoiy ta'siri faqat ichki boshqaruvga emas, balki ekzogen (tashqi muhit) va endogen (ichki resurslar) omillarga bog'liq murakkab tizim hisoblanadi. Bonet va hammualliflar (2023) madaniy loyihalar natijasi hududiy kontekst, siyosiy muhit va ijtimoiy qadriyatlar bilan chambarchas bog'liqligini aniqlagan.

Ushbu yondashuvga ko'ra, madaniy loyihalar chiziqli emas, balki non-linear ijtimoiy tizim sifatida shakllanadi va ularning ta'siri vaqt va makonga qarab o'zgaradi.

So'nggi ilmiy yondashuvlarda madaniy boshqaruvda co-creation (hamkorlikda yaratish) modeli muhim o'rin egallaydi. Grcheva va Oktay Vehbi (2021) jamoatchilik ishtirokini an'anaviy "top-down" modeldan farqli ravishda bottom-up va hamkorlikka asoslangan tizim sifatida qayta talqin qiladi.

Ularning fikricha, co-creation modeli madaniy meros va madaniy loyihalarni boshqarishda:

- shaffoflikni oshiradi,
- fuqarolar ishtirokini kengaytiradi,
- qaror qabul qilishni demokratlashtiradi.

Bu yondashuv mahalla tizimida ayniqsa muhim bo'lib, aholining bevosita ishtirokini ta'minlaydi.

Ninan va hammualliflar (2024) tadqiqotiga ko'ra, jamoaviy loyihalarda ishonch (trust) boshqaruvning asosiy institutsional resurslaridan biridir. Ishonch resurslar, legitimlik va brend yaratish orqali loyihalarning barqarorligini ta'minlaydi.

Bu yondashuvga ko'ra:

- ishonch yuqori bo'lsa — hamkorlik kuchayadi,
- ishonch past bo'lsa — boshqaruv xarajatlari ortadi.

Shu sababli, madaniy loyihalarni boshqarishda ishonch strategik boshqaruv elementi sifatida qaraladi.

Yan va Liu (2023) madaniy boshqaruvni moslashuvchan (flexible governance) tizim sifatida talqin qilib, ijodiy iqtisodiyotning rivojlanishi uchun madaniy siyosatning adaptiv bo'lishi zarurligini ta'kidlaydi.

Ularning modelida quyidagi komponentlar ajratiladi:

- madaniy innovatsiya,
- madaniy demokratiya,
- madaniy barqarorlik,
- siyosat tizimlashuvi.

Bu yondashuv mahalla darajasida madaniy loyihalarni boshqarishning strategik asosini tashkil qiladi.

Zhang va hammualliflar (2024) yoshlar ishtirokini madaniy meros boshqaruvida alohida konseptual model sifatida ko'rib chiqadi. Ular yoshlar ishtirokini to'rtta o'lchov orqali izohlaydi:

- maqsad (purpose),
- pozitsiya (positioning),
- qarashlar (perspective),
- kuch munosabatlari (power relations).

Bu modelga ko'ra, yoshlar faqat foydalanuvchi emas, balki qaror qabul qiluvchi faol subyekt hisoblanadi.

O'zbekiston sharoitida mahalla tizimi ijtimoiy xizmatlar va iqtisodiy rivojlanishning asosiy platformasiga aylangan. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, mahallalarda xizmatlar samaradorligi:

- institutsional boshqaruv,
- moliyaviy resurslar,
- raqamli tizimlar,
- jamoatchilik ishtirokiga bog'liq.

Makhkulov (2025) va Kharjavova (2025) tadqiqotlari mahalla darajasida xizmatlar samaradorligi resurslar, bandlik va infratuzilma bilan bevosita bog'liqligini empirik asosda ko'rsatadi.

Adabiyotlar tahlili quyidagi bo'shliqlarni aniqladi:

- mahalla tizimida madaniy loyihalarni boshqarish bo'yicha integratsiyalashgan model yetarli emas;
- co-creation, trust va youth participation bir modelda birlashtirilmagan;
- ekzogen va endogen omillar madaniy loyihalarda to'liq integratsiya qilinmagan;
- mahalla darajasida raqamli boshqaruvning madaniy loyihalarga ta'siri kam o'rganilgan.

Umumiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, mahalla tizimida madaniy loyihalarni boshqarish ko'p omilli, dinamik va integratsion tizim hisoblanadi. Uning samaradorligi quyidagi omillar uyg'unligiga bog'liq:

- institutsional boshqaruv,
- iqtisodiy resurslar,
- jamoatchilik ishtiroki,
- ishonch,
- yoshlar faolligi,
- raqamli boshqaruv.

Shu sababli, keyingi bobda ushbu omillar asosida integratsiyalashgan ijtimoiy-iqtisodiy boshqaruv modeli ishlab chiqiladi.

Ushbu tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, mahalla tizimida madaniy loyihalarni boshqarish jarayoni bir qator institutsional, ijtimoiy va iqtisodiy nomutanosibliklar bilan tavsiflanadi. Eng asosiy muammo — madaniy loyihalarni boshqarishda integratsiyalashgan ijtimoiy-iqtisodiy mexanizmlarning yetarli darajada shakllanmaganligidir.

Birinchidan, mahalla darajasida qaror qabul qilish jarayonlari ko'pincha markazlashgan va pastdan yuqoriga (bottom-up) ishtirok yetarli emas bo'lgan modelga tayanadi. Bu esa Grcheva va Oktay Vehbi (2021) ta'kidlagan co-creation tamoyillarining to'liq amalga oshmasligiga olib keladi.

Ikkinchidan, jamoatchilik ishtiroki mavjud bo'lsa-da, u ko'pincha formal xarakterga ega bo'lib, real qaror qabul qilishga ta'siri cheklangan. Natijada, Ninan va boshqalar (2024) tomonidan ta'kidlangan ishonch (trust) darajasi to'liq shakllanmaydi.

Uchinchidan, mahalla tizimida madaniy loyihalarni moliyalashtirish va resurs taqsimoti endogen va ekzogen omillar o'rtasida nomutanosiblik bilan tavsiflanadi (Bonet et al., 2023). Bu holat loyihalarning barqarorligini pasaytiradi.

To'rtinchidan, yoshlar ishtiroki (Zhang et al., 2024) va raqamli boshqaruv tizimlari yetarli darajada integratsiyalashmaganligi sababli innovatsion yondashuvlar to'liq rivojlanmagan.

Shuningdek, mavjud adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, mahalla tizimida madaniy loyihalarni boshqarish uchun co-creation, trust, youth participation va digital governance elementlarini birlashtiruvchi yagona integratsiyalashgan model yetishmaydi.

Mahalla tizimida madaniy loyihalarni boshqarish fragmentatsiyalashgan bo'lib, u institutsional, iqtisodiy va ijtimoiy omillarni birlashtiruvchi integratsiyalashgan boshqaruv modelining yo'qligi bilan tavsiflanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqot aralash yondashuv (mixed-methods research design) asosida amalga oshirildi. Ushbu yondashuv mahalla tizimida madaniy loyihalarni boshqarishning ijtimoiy-iqtisodiy mexanizmlarini kompleks tahlil qilish imkonini beradi.

Tadqiqot eksplanator-konvergent modelga asoslangan bo'lib, unda sifat (qualitative) va miqdoriy (quantitative) ma'lumotlar parallel tahlil qilinadi va keyinchalik integratsiya qilinadi.

Tadqiqot quyidagi manbalarga asoslandi:

- 2024–2025 yillarda mahalla tizimi bo'yicha rasmiy statistik ma'lumotlar;
- Makhkulov (2025) va Kharjavova (2025) empirik natijalari;
- 6 ta Scopus maqolasi (co-creation, trust, governance, youth participation);
- 20 ta ekspert intervyusi (mahalla raislari, madaniyat xodimlari);
- 150 ta respondentdan olingan so'rovnoma.

Mustaqil o'zgaruvchilar:

- Institutsional boshqaruv (IG)
- Iqtisodiy resurslar (ER)
- Jamoatchilik ishtiroki (CI)
- Ishonch darajasi (TR)
- Yoshlar ishtiroki (YP)
- Raqamli boshqaruv (DG)

Bog'liq o'zgaruvchi:

- Madaniy loyiha samaradorligi (CPE)

Quyidagi tahlil usullar qo'llanildi:

- Deskriptiv statistika
- Pearson korrelyatsiya
- Ko'p omilli regressiya
- SEM (Structural Equation Modeling)
- Content analysis

TAHLIL VA NATIJALAR

Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, respondentlarning 78% mahalla darajasida madaniy loyihalarda ishtirok etadi, ammo faqat 42% qaror qabul qilish jarayoniga bevosita jalb etilgan.

Raqamli boshqaruv tizimlaridan foydalanish darajasi 55% ni tashkil etadi.
Korrelyatsiya tahlili.

Natijalar quyidagilarni ko'rsatdi:

- Ishonch (TR) ↔ loyiha samaradorligi: **$r = 0.71$**
- Co-creation (CI) ↔ samaradorlik: **$r = 0.68$**
- Yoshlar ishtiroki (YP) ↔ innovatsiya: **$r = 0.64$**
- Raqamli boshqaruv (DG) ↔ shaffoflik: **$r = 0.59$**

Bu natijalar barcha asosiy omillar ijobiy bog'liqlikka ega ekanligini ko'rsatadi.

Regressiya tahlili.

Ko'p omilli regressiya natijalari:

O'zgaruvchi	Beta	p-value
Trust (TR)	0.32	<0.01
Co-creation (CI)	0.28	<0.01
Economic resources (ER)	0.21	<0.05
Youth participation (YP)	0.19	<0.05
Digital governance (DG)	0.17	<0.05

Eng kuchli ta'sir ishonch (trust) va co-creation omillarida kuzatildi.

SEM modeli natijalari

SEM tahlili quyidagilarni ko'rsatdi:

Model fit: CFI = 0.92

RMSEA = 0.041

SRMR = 0.038

Bu natijalar modelning yaxshi moslashuv darajasini (good fit) tasdiqlaydi.

Olingan natijalar Grcheva va Oktay Vehbi (2021) tomonidan ilgari surilgan co-creation modeli bilan mos keladi. Ularning fikricha, jamoatchilik ishtiroki qaror qabul qilishda markaziy rol o'ynaydi.

Shuningdek, Ninan va boshqalar (2024) tomonidan ta'kidlangan trust-based governance modeli ushbu tadqiqotda ham tasdiqlandi — ishonch eng kuchli determinant sifatida chiqdi.

O'zbekiston mahalla tizimi shuni ko'rsatadiki:

markazlashmagan boshqaruv samaraliroq,
jamoatchilik ishtiroki barqarorlikni oshiradi,
raqamli boshqaruv shaffoflikni kuchaytiradi.

Bu natijalar Bonet va boshqalar (2023) tomonidan ta'riflangan non-linear social impact model bilan mos keladi.

Ushbu tadqiqot quyidagi nazariy hissani beradi:

- trust + co-creation + youth participation bir modelda birlashtirildi;
- ekzogen va endogen omillar integratsiya qilindi;

• mahalla tizimi uchun yangi integratsiyalashgan governance framework ishlab chiqildi.

Natijalar quyidagilar uchun amaliy ahamiyatga ega:

- mahalla boshqaruvi
- madaniyat vazirligi
- hududiy hokimliklar
- NGO va donor tashkilotlar.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ushbu tadqiqot mahalla tizimida madaniy loyihalarni boshqarishning ijtimoiy-iqtisodiy mexanizmlarini kompleks tahlil qilishga qaratildi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, mahalla darajasidagi madaniy loyihalar samaradorligi bir nechta o'zaro bog'liq omillarga asoslanadi: institutsional boshqaruv, iqtisodiy resurslar, jamoatchilik ishtiroki, ishonch, yoshlar faolligi va raqamli boshqaruv tizimlari. Empirik natijalar shuni tasdiqladiki, eng kuchli ta'sir ko'rsatuvchi omillar — ishonch (trust) va co-creation (hamkorlikda yaratish) bo'lib, ular mahalla tizimida madaniy loyihalarning barqarorligini belgilaydi. Shuningdek, yoshlar ishtiroki innovatsionlikni oshiruvchi muhim omil sifatida aniqlangan. Tadqiqot natijalari Bonet va boshqalar (2023) tomonidan ilgari surilgan ekzogen-endogen model, Ninan va boshqalar (2024) tomonidan ishlab chiqilgan trust-based governance konsepsiyasi hamda Grcheva va Oktay Vehbi (2021) ning co-creation yondashuvini empirik jihatdan qo'llab-quvvatlaydi.

Tadqiqot asosida quyidagi tavsiyalar ishlab chiqildi:

mahalla darajasida co-creation asosidagi boshqaruv tizimini joriy etish;
ishonchni oshirish uchun shaffof monitoring va ochiq ma'lumotlar tizimini rivojlantirish;
yoshlar ishtirokini kengaytirish uchun madaniy inkubatorlar yaratish;
raqamli mahalla platformalarini integratsiya qilish;
madaniy loyihalarni baholashda ko'p indikatorli (multi-dimensional) model qo'llash.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Bonet, L., Calvano, G., & Fernández Compañ, P. (2023). Exogenous and endogenous factors affecting the social impact of cultural projects: The case of Barcelona ecosystem.
2. Bovaird, T. (2007). Beyond engagement and participation: User and community co-production of public services. *Public Administration Review*, 67(5), 846–860.
3. Brandsen, T., & Pestoff, V. (2006). Co-production, the third sector and the delivery of public services. *Public Management Review*, 8(4), 493–501.
4. Grcheva, O., & Oktay Vehbi, B. (2021). From public participation to co-creation in the cultural heritage management decision-making process. *Sustainability*, 13(16), 9321. <https://doi.org/10.3390/su13169321>

5. Hartley, J. (2005). Innovation in governance and public services: Past and present. *Public Money & Management*, 25(1), 27–34.
6. Ostrom, E. (1996). Crossing the great divide: Coproduction, synergy, and development. *World Development*, 24(6), 1073–1087.
7. Ninan, J., Clegg, S., Mahalingam, A., & Sankaran, S. (2024). Governance through trust: Community engagement in an Australian city rebuilding precinct. *Project Management Journal*, 55(1), 16–30.
<https://doi.org/10.1177/87569728231182045>
8. Ansell, C., & Gash, A. (2008). Collaborative governance in theory and practice. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 18(4), 543–571.
9. Emerson, K., Nabatchi, T., & Balogh, S. (2012). An integrative framework for collaborative governance. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 22(1), 1–29.
10. Yan, W.-J., & Liu, S.-T. (2023). Creative economy and sustainable development: Shaping flexible cultural governance model for creativity. *Sustainability*, 15, 4353. <https://doi.org/10.3390/su15054353>
11. Zhang, Y., Ikiz Kaya, D., van Wesemael, P., & Colenbrander, B. J. (2024). Youth participation in cultural heritage management: A conceptual framework. Eindhoven University of Technology.
12. Fung, A. (2006). Varieties of participation in complex governance. *Public Administration Review*, 66, 66–75.
13. Fischer, F. (2009). *Democracy and expertise: Reorienting policy inquiry*. Oxford University Press.
14. Healey, P. (1997). *Collaborative planning: Shaping places in fragmented societies*. Macmillan.
15. Makhkulov, R. (2025). Organizational and economic mechanism of increasing the efficiency of services to the population in neighborhoods. *American Journal of Economics and Business Management*, 8(7), 3619–3626.
16. Kharjavova, K. A. (2025). Organizational and economic mechanism of increasing the efficiency of social services in the neighborhood system.
17. UNESCO (2013). *Culture: Key to sustainable development*. Paris: UNESCO.

2026-yil, iyul. №7-son.

Mas'ul muharrir: Beglayev Uchqun

Musahhih: Boltayev Nurali

Sahifalovchi va dizaynerlar: Normurodov Sarvar,
Sharipov Shoxruh

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Agrobiznes, fan va texnologiyalar" ilmiy-amaliy elektron jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul hisoblanadi. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqolalar, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta: licht-1989@mail.ru

Jurnalning telegram manzili: t.me/agrobiznes_elektronjurnal

Telefon raqami: +998939018320, +998934393000

Jurnal rasmiy sayti: <https://www.agrobiznesjournal.uz>

"Agrobiznes, fan va texnologiyalar" ilmiy-amaliy elektron jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 30.11.2024-yildagi №364/5-sonli qarori bilan 08.00.00-Iqtisodiyot fanlari bo'yicha, 08.05.2025-yildagi №370/5-sonli qarori bilan 06.00.00-Qishloq xo'jaligi fanlari bo'yicha "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga kiritilgan.

"Agrobiznes, fan va texnologiyalar" ilmiy-amaliy elektron jurnali 2023-yil 23-maydan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669225** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №083688

**Manzilimiz: Toshkent viloyati, Qibray tumani,
Universitet ko'chasi, 2-uy**